Je možný rekurs proti usnesení o přisouzení nákladů sporu,*) když žalobní žádost omezena byla za řízení první stolice na útraty sporu?

I. V první stolici byla žalobní žádost omezena na útraty sporu. Soudce rozhodl usnesením. Rekurs byl odmítnut s tímto odůvodněním:

Jde o konečné rozhodnutí, které bylo vydáno po omezení žaloby na útraty po provedeném sporném řízení, a takové rozhodnutí bylo před vydáním plenárního rozhodnutí nejv. soudu pres. 298/24 (čís. 3868 sb. nejv. s.) podle všeobecného přesvědčení a prakse soudu vydáváno jedině ve formě rozsudku. V takových případech však nebylo podle § 501 c. ř. s. nejmenší pochybnosti, že rozhodnutí o útratách nemůže býti napadeno samostatně rekursem. Usnesením mohlo býti rozhodováno o útratách jen tehdy, když rozhodnutí nezáviselo na výsledku sporu ve věci samé a na oprávněnosti žalobního nároku, jako v případech § 42 j. n. (věc odňata tuzemským neb aspoň řádným soudům), § 7 (nezpůsobilost k vedení sporu), § 261 (rozhodnutí při tak zv. »privilegovaných obranách«), §§ 51, 52 (v usneseních může býti o nákladech rozhodnuto jen potud, pokud povinnost k náhradě jest nezávislá na výsledku hlavní věci), jakož i při zpětvzetí žaloby podle § 237 civ. ř. s. Ve věcech nepatrných jest tudíž, když o věci samé se rozhodovalo, anebo rozhodnutí o útratách záviselo na výsledku věci samé, podle uvedeného opravný prostředek proti rozhodnutí o útratách vyloučen, třebas se rozhodnutí stalo usnesením. V tomto smyslu vykládá se výjimečně ustanovení § 517, č. 5 c. ř. s., neboť kdybychom, přizpůsobivše se řečenému rozhodnutí nejv. soudu, zaujali stanovisko, že proti konečnému rozhodnutí ve věci nepatrné, které se má po omezení žaloby na útraty sporu ve smyslu onoho rozhodnutí státi usnesením, jest přípustné si stěžovati, vznikl by nepochopitelný a neodůvodněný zásadní rozpor ve vyřizování stejnorodých případů, totiž u rozhodování o útratách v konečném rozhodnutí, při čemž v případech důležitějších, kde se totiž o věci samé a proto rozsudkem rozhoduje, opravný prostředek proti rozhodnutí o útratách je naprosto vyloučen, kdežto v případech omezení žaloby na náhradu útrat měl býti přípustný. Jest zřejmé, že takto nelze znění zákona vykládati a používati, nýbrž zde je třeba ve věcech nepatrných přesně rozeznávati rozhodnutí o útratách, která se vydávají jako konečná rozhodnutí po přezkoumání oprávněnosti žaloby a dále usnesení o útratách, vydaná bez zřetele na věc hlavní z důvodů procesních. V případech posledněj-ších jest podle § 517, č. 5 civ. ř. s. rekurs přípustný, kdežto v prvněj-ších případech, a o takový zde běží, jest tento opravný prostředek vyloučen, třebas rozhodnutí bylo vydáno usnesením. Rekurs podaný proti rozhodnutí o útratách jest tedy nepřípustný a byl tedy podle § 526 civ. ř. s. odmítnut.

Případ tento je řešen též v prvním sešitu právě vydávaných rozhodnutí vrchních a krajských soudů pod čís. 14 a 17 v témže smyslu a s tímtéž odůvodněním.

II. Názoru shora vylíčenému nelze dáti za pravdu.

Podle plenárního rozhodnutí nejvyššího soudu pres. č. 298/24, byla-li žalobní žádost omezena na útraty sporu, jest jednati dále podle předpisů pro řízení bagatelní a v řízení bagatelním vyloučen je rekurs proti výroku o nákladech soudních

*) Jde o rekurs proti tomu, že jedné či druhé straně byly či nebyly náklady »co do důvodu« přiznány, nikoli o rekurs co do výše« nároků, který je arci přípustný vždy. — Pozn. redakce.

pojatému do rozsudku (§§ 55, 517, čís. 5 c. ř. s.; judikát č. 141).

Plenární rozhodnutí odůvodňuje však velmi obšírně formu »usnesení«, kterou má býti rozhodnuto, tím, že útratový návrh není ani částí hlavního nároku, ani jeho příslušenstvím. Nárok tento není povahy soukromoprávní, nýbrž zakládá se jen na předpisech procesního práva (viz na př. Hora, II., str. 72; Ott, I., str. 222; Gl. U. č. 7162, 7257, 7630). Na tomto stanovisku nemění nic předpis § 216 ex. ř. a § 54, odst. 2 j. n., ježto onen opravuje jen pořad pro uspokojení věřitelovo, tento pak zjednodušuje výpočet ceny předmětu sporu. Proto názor, že omezením požadavku žalobce na útraty sporu stávají se tyto »hlavním nárokem«, je neudržitelný. Názor tento vedl by k nepřijatelným důsledkům, jak patrno z odůvodnění, jehož doslovné znění z plenárního usnesení cituji: »Kdyby totiž žalobce obmezil žalobní žádost jen na několik málo korun z původní několikatisícové pohledávky a na náklady sporu, kdy již náklady do té doby vzniklé hranici bagatelní daleko přesahují, bylo by podle § 453, odst. 2 c. ř. s. beze vší pochybnosti dále jednáno a rozhodováno podle předpisů daných pro řízení bagatelní. Kdyby však šel žalobce v tomto obmezení ještě dále, takže by celý žalobní nárok zmizel, získal by tím zase řízení pravidelné. K tomu dlužno uvážiti ještě toto: nejde vždy jen o požadavek žalobcův na náhradu útrat, nýbrž po pravidle také o stejný požadavek žalovaného, který přece žádného materielně právního žalobního nároku neuplatňoval a při němž tedy je vyloučeno, aby „vedlejší nárok" stal se jeho hlavním nárokem.«

Dále rozvádí pak plenární usnesení, jaké obtíže způsobilo by určování ceny předmětu sporu a k jakým nesrovnalostem by vedlo, kdyby bylo možno jednati jinak při omezeném útratovém nároku než podle předpisů bagatelních.

III. Novela o úlevách soudům z 1. června 1914, č. 118 přidáním § 453, odst. 2 stanovila, že při obmezení žalobní žádosti pod hranici bagatelní má býti rozhodováno podle předpisů tohoto řízení. Nárok na náhradu útrat, jak jsme již řekli, kotví však jen v předpisech procesního práva a představuje proto ještě něco nižšího a podřízenějšího, než zbytek žalobního nároku. Řekli jsme již shora, že pro tento nárok přijde v úvahu pouze řízení bagatelní. Rozhodnutí o útratách podrží však svou právní povahu jakožto pouhé usnesení i v tomto bagatelním řízení, vždyť by tuto povahu podrželo i tehdy, bylo-li by pojato do rozsudečného nálezu. Usnesení o útratách lze napadati jen rekursem (§§ 55, 514 c. ř. s.). V bagatelním řízení jest tento rekurs vyloučen, jestliže výrok o útratách pojat byl do rozsudku. Není však vyloučen, když rozhodnuto bylo samostatným usnesením, jak výslovně stanoví § 517, čís. 5 c. ř. s. Není důvodu, proč by i v řízení, ve kterém byla žalobní žádost omezena pouze na útraty, neměl býti proti usnesení připuštěn rekurs. Jak jsme již řekli, nenahrazuje toto usnesení rozsudek. Jest sice něco méně, ale přece něco sui generis.

Řekli jsme tedy, že procesní útratový nárok zakládá se na předpisech procesního práva a jeho důvodem jest jedině okolnost, že strany, pustivše se do sporu, musí nésti zodpovědnost za výsledek sporu, ovšem s úchylkami, stanovenými civil. řádem soudním. Bylo by však ponecháno příliš volné pole interpretaci, kdyby soud měl vždy řešit, zda rozhodnutí o útratách, vydaná po přezkoumání oprávněnosti žaloby, nemohou býti napadena rekursem, naproti tomu však usnesení vydaná bez zřete-

le na věc hlavní mohou býti rekursem napadena. Je-li správné, že v každém případě tkví nárok na náhradu útrat v předpisech procesních, nelze přece rozlišovati, kdy lpí »více« a kdy »méně«.

Občanský zákon ustanovuje, že zákonu nesmí se přikládati při užívání jiný smysl, než jaký plyne ze zvláštního smyslu slov v jejich souvislosti a z jasného úmyslu zákonodárce. Při výkladu § 517, čís. 5 c. ř. s. nutno se přidržet slovního znění (výklad filologický), neboť interpretace logická, systematická i historická, byť byly v tomto případě lákavé, znamenaly by přece přílišnou volnost. Není možno při interpretaci přenésti se přes jasný text zákona. Protože pak zákony zachovávají tak dlouho svoji moc, pokud jich zákonodárce nezměnil nebo výslovně nezrušil, nutno se přidržeti zákonného textu a zahrnouti též náš případ (kdy žalobní žádost omezena byla na útraty sporu) mezi ty případy, na něž myslí § 517, čís. 5 c. ř. s. a ohledně nichž stanoví, že rekurs je přípustný.*)

Miloslav Koutecký.

Informace ze zájemního rejstříku (§ 255 ex. ř.)

Akciová společnost, zabývající se úvěrovým pojištěním, podala žádost za úřední osvědčení ze zájemního rejstříku o tom, zda a jaké jsou vedeny proti jisté firmě exekuce v době za poslední rok nazpět, odůvodňujíc právní zájem na tomto zjištění nutností správné informace o finančním stavu této firmy, jelikož valná část věřitelů jmenované firmy jest u žadatelky pojištěna a podle § 5 jejích stanov jest právě účelem společnosti pojišťovati úvěry přejímáním ručení za splnění jakýchkoliv úvěrových a dodávkových smluv. Žadatelka tím dovozovala, že k tomu účelu potřebuje včas správných informací ze zájemního rejstříku, z něhož možno podle § 255 ex. ř. podávati zprávy všem osobám, které osvědčily, že potřebují takových zpráv z důležitých důvodů.

Podle citovaného ustanovení jest zájemní rejstřík potud veřejný, že zprávu z něho jest dáti všem osobám, které osvědčí, že jich potřebují k zahájení sporu nebo exekuce, k podání námitek proti zahájené již exekuci nebo z jiných důležitých důvodů.

Poněvadž vznikly pochybnosti, zda žádosti takové lze podle § 255 ex. ř. vyhověti, vyžádalo si presidium vrchního soudu v Brně poukaz ministerstva spravedlnosti, které výnosem ze dne 9. září 1937, čís. 50.330/37-10 schválilo názor presidia vrchního soudu v Brně, že s hlediska ustanovení § 255 ex. ř. lze vyříditi kladně takovou žádost, osvědčí-li podobný pojišťovací ústav, že jde skutečně o věřitele, jenž jest u ní pojištěn, v kterémžto případě pojišťovna vlastně vystupuje za tohoto věřitele, jemuž by informace ze zájemního rejstříku nemohla býti zajisté odepřena; že však by bylo takovou žádost zamítnouti, kdyby zněla pouze všeobecně bez osvědčení, že jde o jejího pojistníka, takže by taková všeobecná žádost měla ráz obyčejné obchodní informace.

Vzhledem k obdobným případům v jiných obvodech byly soudy s exekuční agendou na toto stanovisko ministerstva spravedlnosti upozorněny.

Frydrych.

Povinnost oznamovací v řízení o vyměření dávky z přírůstku hodnoty nemovitostí.*)

I. Všeobecně.

Dojde-li k převodu nemovitosti,

*) Celá úvaha týká se jen řízení před okresními soudy, neboť předpisy o bagatelním řízení neplatí pro soudy sborové. — Pozn. red.

*) Ježto opětně se vyskytly v praksi názory, že oznamovací povinnost zcizitele